

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

ט.

עין משפט
גר מצוה

לד א מיי פ"א מהל'
שגנות פ"ד א ד:
לח ב מיי פ"ד מהלמט
ע"ז הלכה ב:

תוספות ישנים

כאן נחלקו דמשתע קרבן
בשאר מצות הוא דמיית.
וא"ת ולמה לימי כבש או
אלו ליתיה חזקין ו"ל דלון
לנו לצבות מדמתו קרבן
חדש. וא"ת אי"כ למה לו
להחזיק בדקדוק לימי פרי
כי הו"ל למפיק מאי נחלוק
אי לימי קרבן דאיתיה
במקום אחר אין זה נחלוק
ואי מייתי קרבן דלימיה
בשום מקום אין לנו לצבות
מדמתו ו"ע:

מוסף רש"י

תורה אחת יהיה לכם
לעושה בשגגה והנפש
אשר תעשה ביד רמה.
עבודת כוכבים משמע
קרבן. דמאי כפרי ר"ש
אומר בעבודת כוכבים
הכבוד מדרג שחלמי ר"ש
דבר ה' מה שזב על דבור
לשון שחלמי לו חזי ה'
לחזק ולחזק י"י י"י לך אלהים
לחמים על פני (הוריות ח. ט.)
הוקשה כל התורה
כולה לעבודת כוכבים.
קרינות של עבדות של כל
עבודת לשל ע"ז, מה ע"ז
קרבן שלה אינו כל אלא על
עבודה גמורה שחייב על
זדון כרת, דקמין ליה
הנפש אשר תעשה ביד
רמה ונכרתה. ח"ק כל
המורה אין נחלקי מטעם
אלה על דבר זדונו כרת
(שבת טו. ט.) אשכחן יחיד
נשיא ומשיח. דכתיב
ואם נפש ונכתי מורה אחת
יהיה לכם והנפש אשר
תעשה ביד רמה יחיד
ונשיא ולחזק בכלל ואם
נפש אחת (הוריות ח. ט.)
וילמד עליון מתחתון.
דכתיב בפסוק למעלה וי
שגנו דהיינו כבוד וילמד
מתחתון מואם נפש, מה
לשון דבר שחייב על זדונו
כרת ועל עבדתו מטעם פנים
בעבודת כוכבים אין בשאר
מצות, דגבי יחיד הוקשה
כל המורה כולה לעבודת
כוכבים, ח"ק כבוד אין חייבין
אלה בדבר שחייב על זדונו
כרת ועל עבדתו מטעם פנים
בעבודת כוכבים אין בשאר
מצות (שם). יבול נחלוק
בקרובותיהן. דלי היי
דחלוק כבוד מייחדי
קרבן כבוד בעבודת
כוכבים לא דמי לשום קרבן
נחלוק היי
קרבנותיהם לזהו חלוק
דמייחדי עששו שוגגן דעיר
הדחת דלא להו דמי
לשום לשום קרבן לא
לכבוד ולא ליחיד, תלמוד
לומר תורה אחת. דעיר
הדחת שגגת כחידים דמו
ומייחדי על חד ועל שיערה
כחיד (שם). מאי לייתו.
אש"י עיר הנחתה כרס
דכתיב, ליתו פרי צבור
בשאר מצות הוא
דמייחדי. ולא חלוק,
כמו דבעיני חלוק בין
אש"י עיר הנחתה ללכבוד
דזה לא כבוד נשקין עיר
הדחת כלל (שם). יחיד
כמו היינו קרבנו. ולא
היי חלוק (שם). אצטרך.
מורה אחת דמ"ד ותי אי
כמו צריך. לחלוק בקרבן,
ואין לו תקנה. לעיר
הדחת בשוגג דלי אשכח לחלוק, קמ"ל. מורה אחת, דמייחדי
כל חד שיערה כחיד (שם).

מה להזין דבר שחייבין על זדונו ברת ושגגתו חטאת. אגב שיטתיה
נקט לישנא דמתני' דהוריות (דף ט. ה.) דאיתיה לעיל דשגגתו
חטאת לא קיס ליה בלחות אשה אלא מהכא:
בעבודת כוכבים אתיא מעיני מעיני. לא מלינו למימר אתיא
מצות מצות דכל מצות דכתיב בעבודת
כוכבים אינטיק דלדדריש צפרי כל
מצות זו עבודת כוכבים שפוקה כנגד
כל המצות:

וילמד תחתון מעליון. וא"ת
מיפוק לי דכתיב התם כרת
זהדיא כדדריש רבנן צפמון וי"ל
דל"י ההוא כרת צפמון את השם
דהכי כתיב את ה' הוא מגדף
ונכרתה וצ"פ מי שיהיה טמא (פסחים
דף כג. ט.) את ל"י לרצני מגדף היינו
מנכר את השם:

ורבנן האי ככרא מנא דהו. וא"ת
כולה מילתא מיפוק לי
מעליה דג"ש יתנה לידרש לכל מילי
ו"ל דעליה דכתיב גזי אחות אשה
וגזי חטאת לא מופנה והוא לדיבוס
מופנה ור"ת אומר דלפילו מופנה
היא לחמות אשה כיון דהוא דחטאת
לאו מופנה צפיקין ליה למופנה מלך
אחד ודרשינן ממופנה משני לרצני
כדאמרין בהמפלת (מ"ה דף כג. ט.)
מה עבודת כוכבים דבר
שחייבים על זדונו ברת. וא"ת ואימא
מה עבודת כוכבים שחייבים על
זדונו שקילת וי"ל דלא גמרינן אלא מה
דכתיב זההוא קרא ללא כתיב התם
אלא כרת דקסבר מגדף היינו עובד
עבודת כוכבים וי"ל לרצני דלא גמרי
מה עבודת כוכבים שיש זה לאו וכרת
ולא צבו לאו כיון דלא כתיב זההוא
פרשה מדע דצפרק בתרא דמכות (ד'
י: וס) ממעט פסח ומילה משום
דבעינן דומיא דעבודת כוכבים דלומר
רחמנא ולא תעזיז והני קום עשה
יניהו ולא ממעט להו משום דלית
צבו לאו כמו בעבודת כוכבים ומיהו
לרצני דנפקא ליה חטאת מעליה צבי
לאו וכרת כמו בלחות אשה ואתי
שפיר דבשצעות (דף יג. ג.) דיש רצני
דצפורק עול ומפר צרית ומגלה פנים
אית צבו כרת ולא חשיב להו צבדי
ששה ושלא כריתות משום דלא
אשכחן צבו לאו:

ו רבנן לית להו כרת צפורק עול
ומפר (ז' צרית ומגלה פנים
אלא מוקמי ג' כריתות צעוד' כוכבים
צפורק פרק ארבע מיתות (סנהדרין דף
סד. ט.) ע"כ גליון: **מאי** יייתו פר
כו'. קסבר דכיון שחלקם מכל חייבי
מיתות צ"ד דממונן פלט חלקינן להו
מכל מתכפרים וקפידו דליתו כבש או
איל ואפ"י איכא שום מתכפר דמייחדי
מ"מ הוה ליה לנאשוי:
והרי איסור מצוה ואיסור קדושה
דפ"ג ר"ע ורבנן. בכל
דוכתי פשיטא ליה להש"ס דחייבי
לאוין לר"ע דלומר אין קדושת
תופסין בחייבי לאוין לאו צני
חילצה וייבוס יניהו כמו חייבי כריתות
הכא ובהערל (לקמן דף עט.) גבי
פלוע דכא וכרות שפכה וצפרק ד'
מיתות (סנהדרין דף נג. ט.) ומתנה
לר"י דלמאי לא אמרינן נמי לר"ע
דליתי עשה וילדתי לא תעשה:
צמו

ולא עבודת כוכבים. אין חייבין כבוד להציא פר לעולה ושעיר
לחטאת: **אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת.**
כגון זיבוס וקישור ונסוק והשמחווה אבל מתכפר ונשק לא ויך
דרשא מעליה נפקא דמפרש ואזיל: **ונאמר לטון עליה.** בחייה שהוא
מופנה לדרשא: **לאשמה העם.** כלומר
אשמתו כשמת כבוד: **ונלא עבודת**
כוכבים. קרבן עבודת כוכבים
צפרשת שלח לך וכי תשגו: **מעני**
מעני. מפר העלם דבר: **ואם נפש**
אחת. התם כתיב צפרשת שלח לך:
מעליון. מנכר והתם ילפינן להו
מפר העלם: **סורה אחת.** לענין קרבן
כתיב (ה) צפר עבודת כוכבים. תורה
כל המורה צפרשת הוקשה כל המורה
לענין קרבן לעבודת כוכבים: **מה**
עבודת כוכבים (ו) על דבר שזדונו
כרת ושגגתו חטאת. כדכתיב התם
הנפש אשר תעשה ביד רמה ונכרתה
אלמא כולה פשתא דצבר שזדונו כרת
ושגגתו חטאת מישמע: **אשכחן יחיד**
ונשיא ומשיח. בזה היקשא לא משמע
אלא הני דכתיב והנפש אלו לצדן
במשמע שהי יחידין דהני קרתי כתיבי
צפרשת ואם נפש אחת (ז) בעבודת
כוכבים: **אמר קרא.** גבי יחיד ונשיא
ומשיח: **ואם נפש.** וי"ו מוסף על
ענין לראשון: **וילמד עליון מתחתון.**
כבוד מייחדי: **ליף מעני מעני.**
שאר מצות מעבודת כוכבים:
מרוצים. עיר הנחת: **יכול נחלק**
בקרבנותיהם. אם עבדו צני עיר
אחת עבודת כוכבים בשוגג יהו
חלוקים בקרבנם שלא יציא כל אחד
קרבנו שעירה כחיד: **ס"ל כו'.** אין
חלוקים מתורת יחיד אלא רוב ישראל
או כולן כדכתיב ואם מעני העדה
(במדבר טו) אבל צני עיר אחת יחידים
הם: **זההוא.** היינו העלם דבר
שהורו צ"ד שהעבודת כוכבים מותרת
ועשו כבוד על פיהם: **א"ג אפי' לא**
משכחת לה קרבן לחלק ינמא לריכס
הני מרוצים חילוק בין יחיד וליכא
הלכך אין להם כפרה קמ"ל: **אמו**
אנוסם אביו. שנסאה אחיו מאביו
אחרי כן ומת בלא בניס ונפלה לפני
צנה לדיבוס: **צפלוגתא דר' יהודה**
ורבנן. כדאמרין לעיל (דף ז. ו) ורבי
יהודה אוסר בצפלוגתא אביו ולר' יהודה
לא משכחת לה אם נופלת לפני צנה
ליבוס אלא לרצני וצפלוגתא ולהכי לא
תנא לה דצפלוגתא לא קא מיייר: **ופרי**
איסור מלוה ואיסור קדושה. לקמן
צפרק כ"ד כו' (דף כ. ט.) כל שאיסורה
צפורק ערוה לא חוללת ולא מתייבמת
איסור מלוה כגון שניות מד"ס
דמפרש לקמן צפ"צ (כא.) או איסור
קדושה כגון שנפלה לפניו מנזרת או
נתינה שהיא בלא חוללת ולא
מתייבמת חוללת דלא אלים איסור לאו
בלא כרת לאפקועי ייבוס לגמרי ולא
מתייבמת דהא חסורה ל"י. ופליג ר"ע
דלומר צ"י החולן (לקמן דף מט.) חייבי
לאוין חייבי כריתות דקתני אצוהו
ממזר כל שאר צפר שהוא בלא יצא
דיש ממזר מחייבי לאוין ולר"ע אלים
לאו למיפטרנה בולא כלום כערוה גמורי:
אם הוציאו. כרת ערוה מתייבמת:
רבי

תורה אור השלם
1. ונודעה החטאת אשר
קטאו עליה וחקריבו
הקהל פר בו את
לחטאת ודביא את
לפני אהל מועד:
2. ואשה אל אחותה לא
תחק לצרר לגלות
ערוקה עליה בחייה.
3. אם הבחין הישק
והקריב לאשמת העם
והקריב על חטאתו אשר
קטא פר בו בקר תמים
לקר יתחייב: ויקרא ד'
4. אשר נשיא וקטא
ועשה אחת מכל מצות
ה' אלקיה אשר לא
תעשינה בשגגה ואש"י
יקרא ד' כב
ואם נפש אחת חטאת
בשגגה משם הקריב
בעשה אחת ממצות ה'
אשר לא תעשינה
ואש"י: ויקרא ד' כו
5. ואם כל עדת ישראל
ישגו ויעלם דבר מעיני
הקהל ועשו אחת מכל
מצות ה' אשר לא
תעשינה ואש"י:
6. ויהי אם מעיני הקהל
נעשה לשגגה ועשו כל
הקדש פר בו בקר אחד
לעלה ליהוה נידוח ל'
ומתוהו ונסבו במשפט
ושעיר עזים אחד
לחטת: במדבר טו ז'
7. ואם נפש אחת חטאת
בשגגה ויהי קדושה ע' פת
שנתה לחטאת:
8. האורח בבני ישראל
ולגר הגר בתוכם תורה
אחת יהיה לכם לעשר
בשגגה: ודבש אשר
תעשה ביד רמה מן
האורח ומן הגר את ה'
הוא מגדף ונכרתה
הנפש ההוא מקרב
עמך: במדבר טו כט-ל'
הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מורה ע'ו
כתיב בפרשת עבודת
כוכבים: (ב) ר"ה מה
עבודת כוכבים דבר ליל'
ומינת על נמק:

בית הלל אינה משנה